

**OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT
OBČINE ILIRSKA BISTRICA
IZVLEČEK IZ SPRS**

Izdelovalec:

V PROSTORU, prostorsko, urbanistično, krajinsko in arhitekturno načrtovanje d.o.o.

Ulica 7. maja 2

6250 Ilirska Bistrica

Kraj in datum:

Ilirska Bistrica, april 2011

Prostorski akt:

OPN Ilirska Bistrica – Izvleček iz SPRS

Pobudnik, naročnik:

OBČINA ILIRSKA BISTRICA

Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica

Izdelovalec:

V PROSTORU, prostorsko, urbanistično, krajinsko in arhitekturno načrtovanje d.o.o.

Ulica 7. maja 2

6250 Ilirska Bistrica

Odgovorni vodja projekta:

MAJA BURKELJCA, univ. Dipl. Ing. Arh., ZAPS 1272 A

Št. projekta:

08/PA-005

Datum:

Avgust 2011

1. UTEMELJITEV OPN ILIRSKA BISTRICA

Merila za vrednotenje razvoja, stanja in teženj v prostoru izhajajo iz smotrov, ciljev in usmeritev Odloka o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/2004) – v nadalj.: SPRS in Regionalnega razvojnega programa Južne primorske 2007-2013, Regionalnega razvojnega programa Notranjsko Kraške regije 2007-2013. Pomen meril ni le v ocenjevanju stanja in teženj v prostoru, temveč pomenijo tudi izhodišče za oblikovanje usmeritev nadaljnjega prostorskega razvoja in urejanja prostora na obravnavanem območju.

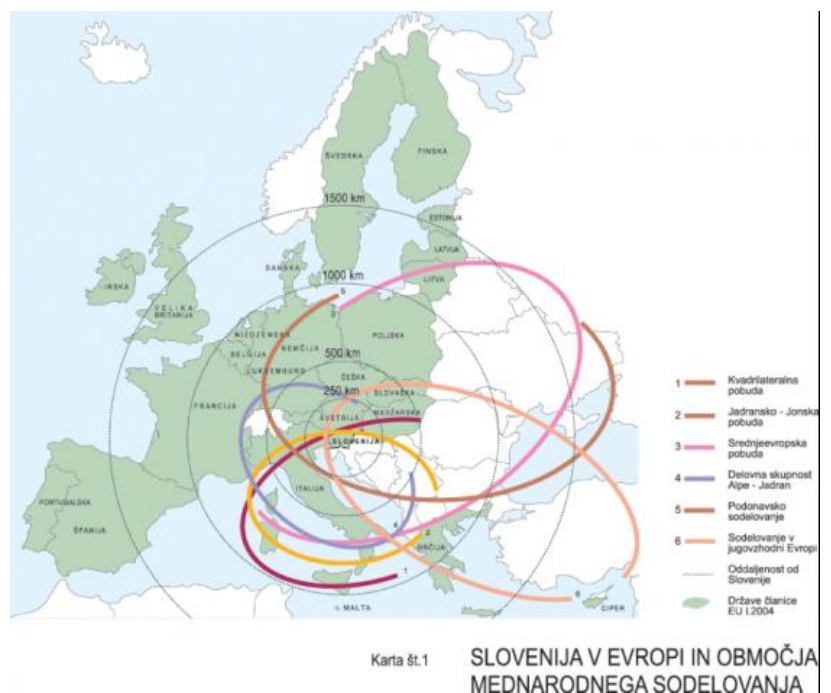
1.1. SPRS – IZVLEČEK ZA PODROČJE PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE ILIRSKA BISTRICA

SPRS določa izhodišča in cilje prostorskega razvoja Slovenije, njeno zasnovo prostorskega razvoja s prioritetami in usmeritvami za doseg in razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni ter ukrepe za izvajanje SPRS, ki so za območje občine Ilirska Bistrica predvsem:

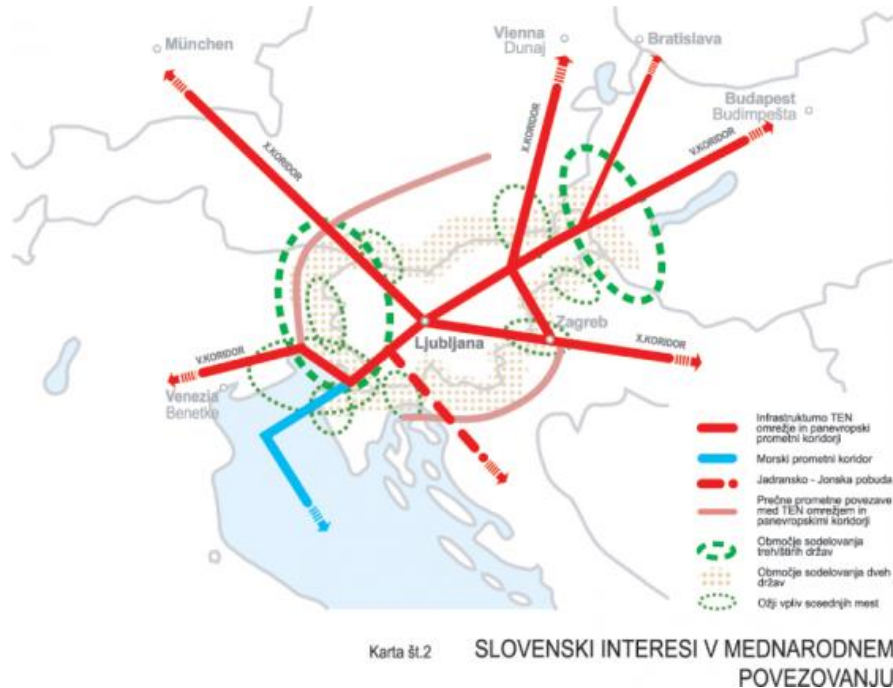
1.1.1. ENAKOVREDNA VKLJUČENOST SLOVENIJE V EVROPSKI PROSTOR

Pri pospeševanju povezanosti s širšim evropskim prostorom se krepi konkurenčnost slovenskih mest v evropskem urbanem omrežju, skrbi za učinkovito povezanost slovenskih infrastrukturnih omrežij v evropska infrastrukturna omrežja – Trans European Network (v nadaljnjem besedilu: TEN), panevropske prometne koridorje ter povezanost najvrednejših delov narave v omrežja.

Ustvarja se pogoje za izkoriščanje primerjalnih prednosti slovenskega prostora in skrbi za enakovredno vključevanje pri oblikovanju čezmejnih regij.

SPRS, Slovenija v Evropi in območja mednarodnega sodelovanja

SPRS: Slovenski interesi v mednarodnem povezovanju

Območje občine Ilirska Bistrica se nahaja v:

- **Vplivnem območju velikih sosednjih mest (Trst. Reka), na katerih se spodbuja pospešen prostorski razvoj na slovenskem ozemlju z namenom zagotavljati enakovrednost slovenskih območij v primerjavi s sosednjimi območji z načrtovanjem učinkovitih mestnih mrež, gospodarskih con, turističnih središč in drugih dejavnosti.**
- **Območju evropskih infrastrukturnih omrežij (TEN) in sicer Jadransko-Jonske pobude.**
- **Območju sodelovanja dveh držav.**
- **Območju sodelovanja treh/štirih držav**

1.1.2. RAZVOJ POLICENTRIČNEGA URBANEGA SISTEMA IN REGIONALNEGA PROSTORSKEGA RAZVOJA

Spodbuja se razvoj policentričnega urbanega sistema, ki ga tvori dvostopenjsko strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena, na katerega se navezuje omrežje drugih središč.

Razvoj poselitve se prednostno usmerja v urbana naselja, ki so že središča ali pa se bodo kot taka razvila zaradi značilnosti svojega položaja v omrežju naselij in potreb zaledja.

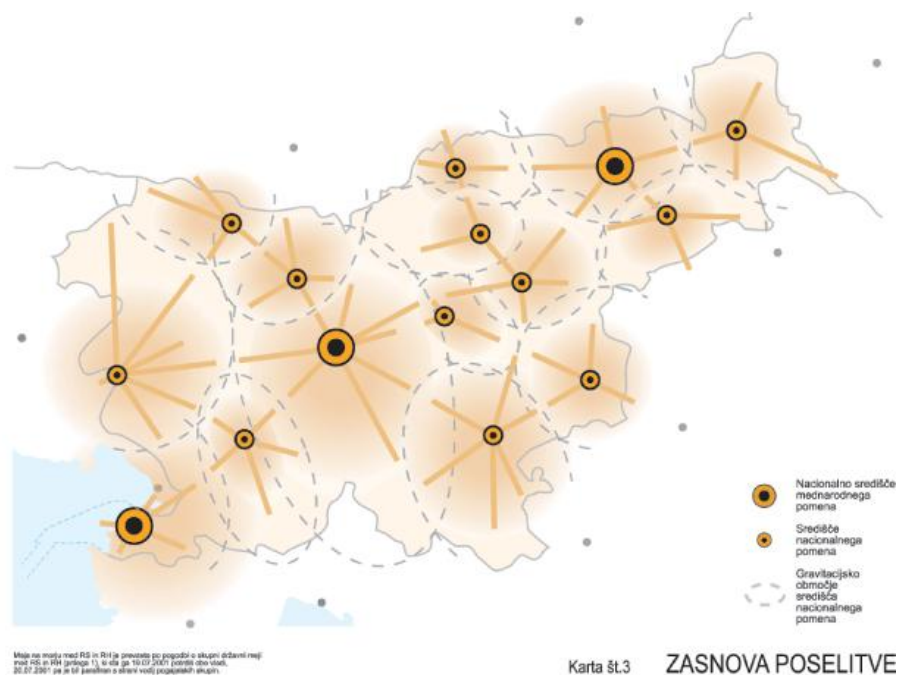
Omrežje družbene javne infrastrukture, kot so šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, kulturne in druge javne službe, se razvija v skladu z omrežjem središč.

Središča nacionalnega in regionalnega pomena so najpomembnejša središča dejavnosti družbene infrastrukture, oskrbnih, storitvenih, upravnih in drugih dejavnosti ter najpomembnejša gospodarska območja

in prometna vozlišča. Vanje se usmerja najpomembnejše javne funkcije. Središča nacionalnega in regionalnega pomena so primerna lokacija za terciarno in sekundarno raven zdravstvene oskrbe, visoko in višje izobraževanje, višje strokovno izobraževanje, sodne in upravne institucije in bolj specializirano socialno varstvo ter javne raziskovalne organizacije.

Enakomeren dostop do različnih gospodarskih in storitvenih dejavnosti srednje ravni zagotavlja omrežje medobčinskih središč. Njihovo gravitacijsko območje lahko zajema območja več lokalnih skupnosti. V središča medobčinskega pomena se umešča dejavnosti socialnega varstva, nižje in srednješolsko izobraževanje ter sodstvo (centri za socialno delo in za zaposlovanje, varstvo starejših, okrajna sodišča).

V pomembnejših lokalnih središčih se spodbuja razvoj ustrezne storitvene in oskrbne funkcije in razvoj delovnih mest za okoliško prebivalstvo. Minimalno število prebivalcev v gravitacijskem območju pomembnejšega lokalnega središča je 5.000 prebivalcev. V pomembnejša lokalna središča se umešča primarno zdravniško in socialno oskrbo (na primer zdravstveni dom, lekarno, osebno in družinsko pomoč) ter omogoča možnosti za športno in kulturno dejavnost.

SPRS, Zasnova poselitve

Občinsko središče mesto Ilirska Bistrica se razvija kot središče regionalnega pomena.

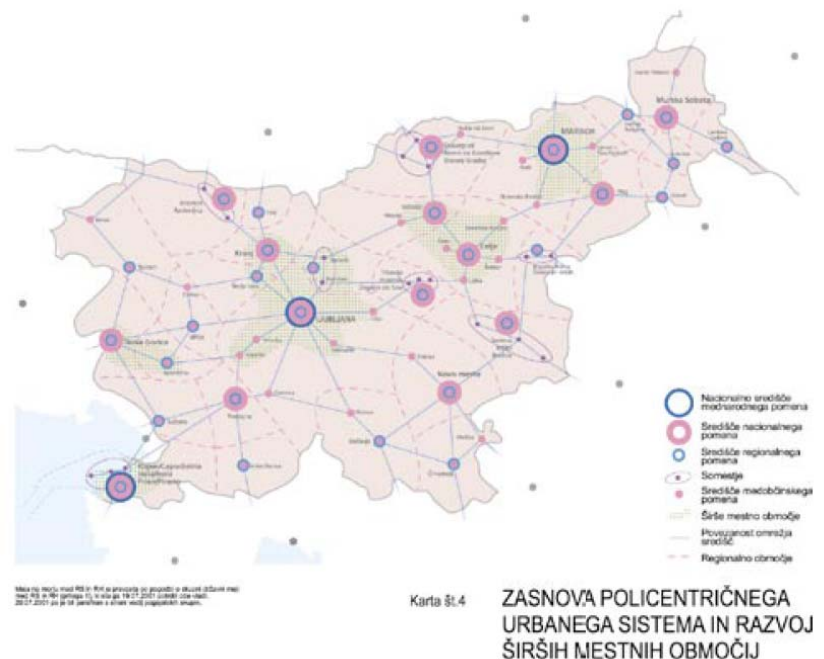
1.1.3. RAZVOJ VITALNIH IN UREJENIH MEST

Mesto je urbano naselje, ki je gospodarsko, družbeno, kulturno središče širšega območja. Ima praviloma več kot 3.000 prebivalcev, kulturno zgodovinske, urbanistične ter arhitektonske značilnosti, ki ga ločijo od drugih naselij. Povprečna gostota prebivalcev na pretežno stanovanjskih površinah je večja od 30 preb/ha. Veliko mesto ima okoli 100.000 prebivalcev in več, srednje veliko mesto ima okoli 10.000 prebivalcev ali več.

Razvoj mest se načrtuje celovito, povečuje so lokacijsko privlačnost mest, omogoča gospodarski razvoj, skrbi za varnost in kvaliteto bivalnega in delovnega okolja ter kakovostno dograjuje infrastrukturne sisteme. Dejavnosti bivanja, proizvodnje in potrošnje v mestih se razvija skladno s prostorskimi danostmi in okoljskimi omejitvami.

središč. Urbani razvoj, za katerega je značilna koncentracija stanovanjske gradnje, proizvodnih, storitvenih in oskrbnih dejavnosti se vzpodbuja v obstoječih središčih ali na poselitvenih območjih, ki imajo potencialne za razvoj v nova središča. Predvsem se vzpodbuja razvoj tistih središč, ki so na prometnih vozliščih in križiščih različnih prometnih smeri. Razmeščanje in koncentracijo funkcij znotraj širših mestnih območij se načrtuje skladno z razvojem učinkovitega in na vseh nivojih povezanega javnega prometa.

Pri načrtovanju in urejanju širšega mestnega območja se upošteva racionalno rabo prostora, ranljivost kakovosti okolja, potrebnost obnove stavbne in naselbinske dediščine, možnosti za umeščanje športno rekreativnih in drugih zelenih površin, obstoječe omrežje prometnic in možnosti navezave na javni potniški promet.

SPRS, Zasnova policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij

Občina Ilirska Bistrica se nahaja v gravitacijskem območju središča nacionalnega pomena mesta Postojne, kljub temu da si mesto Postojna in mesto Ilirska Bistrica na podlagi preteklega razvoja in načrtovanega razvoja z regionalnimi razvojnimi programi delita funkcije središča nacionalnega pomena.

1.1.5. USKLAJEN RAZVOJ ŠIRŠIH MESTNIH OBMOČIJ TER PROMETNEGA IN POSELITVENEGA OMREŽJA

Urbani razvoj, za katerega je značilna koncentracija stanovanjske gradnje, proizvodnih, storitvenih in oskrbnih dejavnosti, se vzpodbuja v obstoječih središčih ali na poselitvenih območjih, ki imajo potencialne za razvoj v nova središča. Predvsem se vzpodbuja razvoj tistih središč, ki so na prometnih vozliščih in križiščih različnih prometnih smeri.

Urbanizirano podeželje obsega naselja v širšem zaledju mest in v bližini prometnih poti ter posamezna urbana naselja, manj urbanizirano podeželje pa slabše dostopna obmejna, podeželska, hribovska območja z manjšimi naselji in redko, razpršeno poselitvijo.

Usklajen razvoj države in posameznega regionalnega območja je zasnovan na povezanosti razvojne dinamike mest in podeželja. Prostorska nesorazmerja, ki so posledica spontanega zgoščanja poselitve ob večjih mestih ter posledično praznjenja mestnih središč in oddaljenih podeželskih območij, se presega s povezovanjem prostorskega in razvojnega načrtovanja. Naselja in krajino na podeželju se razvija kot povezan gospodarski in bivalni prostor, v katerem se ohranja in razvija krajinske in arhitekturne kakovosti ter tako spodbuja ohranjanje prepoznavnosti slovenskega podeželja.

Poseljenost podeželja se ohranja na območjih, ki so pomembna zaradi narodno-obrambnih vidikov in na območjih kakovostnih kulturnih krajin. V obmejnih območjih se zaradi gravitacijskega vpliva večjih mest v sosednjih državah posebej krepi urbana naselja. V teh naseljih se razvija ne le dejavnosti za potrebe prebivalstva na območju Slovenije, ampak tudi tiste dejavnosti, ki bodo vlogo teh naselij z usklajenim razvojem prometnega omrežja razširile čez mejo ter s tem pripomogle k njihovi konkurenčnosti v mednarodnem prostoru.

Razpršeno gradnjo se ustrezno sanira s funkcionalnim dopolnjevanjem, kjer je to prostorsko ustrezno in okoljsko sprejemljivo.

Z energetske oskrbo, ki temelji na lokalno razpoložljivih virih energije, kot so lesna biomasa, bioplin, sončna energija, geotermalna energija in drugo, se ohranja in krepi konkurenčnost, privlačnost in vitalnost podeželja.

Prostorske možnosti za razvoj modernega kmetijstva se zagotavlja predvsem v ravninskih predelih, kjer so za to ustrezni pogoji in kjer je kmetijstvo lahko konkurenčno v evropskih razmerah. Kmetijsko dejavnost in kmetijske kulture se prilagaja potencialu posameznega območja za pridelavo hrane in razpoložljivosti vode, posebno na območjih s sušnimi razmerami, kot je to, na primer, v Prekmurju. Na območjih z najboljšimi pridelovalnimi pogoji se lahko kmetijska dejavnost specializira in racionalno prostorsko organizira. Na območjih s slabšimi pridelovalnimi pogoji, to je na hribovitih in kraških območjih, se razvija dopolnilne programe in kmetijsko dejavnost povezuje z vzdrževanjem kulturne krajine, preprečevanjem zaraščanja, ohranjanjem biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, promocijo in kvalitetno rabo kulturne dediščine ter trajnostno naravnanim turizmom.

Gozdovi so najpomembnejša prvina naravne krajine, vendar se njihovega obsega dodatno načrtno ne povečuje. Spodbuja se tako gospodarsko ter rekreacijsko ali drugo rabo gozdov, ki ne ogroža gozdnih ekosistemov. Njihov rekreacijski potencial se v bližini naselij primerno izkoristiti v okviru načrtovanja zelenih sistemov naselij. Sklenjenost gozdov je kvaliteta, ki se jo ohranja zaradi regulacije naravnega ravnovesja v krajini in ohranjanja habitatov prostoživečih živali. V ravninskih kmetijskih krajinah z majhnim deležem visoke vegetacije se gozdove ohranja kot strukturne in ekološke prvine v krajini.

Naselja in krajino na podeželju se razvija kot povezan gospodarski in bivalni prostor, v katerem se ohranja in razvija krajinske in arhitekturne kakovosti ter tako spodbuja ohranjanje prepoznavnosti slovenskega podeželja.

Območje občine Ilirska Bistrica obsega višji neposeljen svet Snežniške planote (od 600mnm do 1796mnm) in poseljen ravninski in gričevnat svet :

- **Vzhodnih Brkinov (60mnm do 800mnm),**
- **Reške (Velikovodske) kotline,**
- **južnega dela Zgornje Pivke (580mnm do 630mnm),**

- jugovzhodnega dela Podgrajskega podolja z obronki Čičarije,
- severni del Jelšanskega podolja (490mnm do 520mnm).

1.1.7. KREPITEV PREPOZNAVNIŠTI KAKOVOSTNIŠI NARAVNIŠI IN KULTURNIŠI ZNAČILNIŠTI - KRAJINE

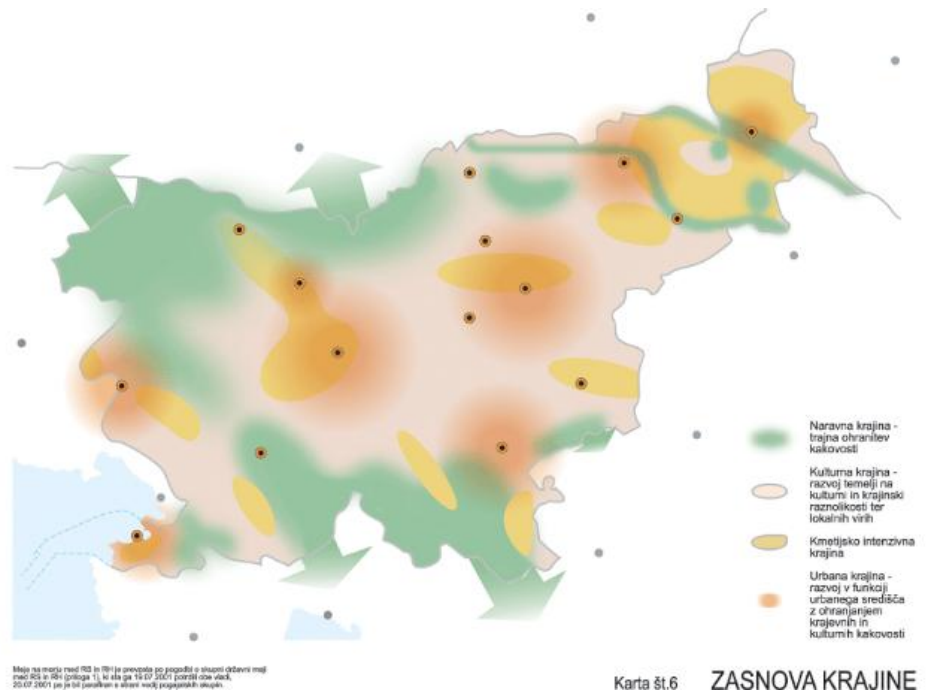
Krajino se glede na značilnosti in razvojne potenciale razvija kot naravno in kulturno krajino, kot urbano krajino in kot kmetijsko intenzivno krajino.

Spodbuja se ohranjanje in kvalitetno upravljanje v območjih s prepoznavnimi naravnimi in kulturnimi kakovostmi v povezavi z gospodarskimi možnostmi, ki jih te posebnosti omogočajo.

Slovensko krajino razvijamo kot naravno krajino predvsem na odmaknjenih in ohranjenih območjih, kot kulturno krajino na tradicionalnih kmetijskih območjih oziroma slovenskem podeželju, kot urbano krajino v okolici večjih mest, na območjih z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo pa kot kmetijsko intenzivno krajino. S prostorskim razvojem se v vsakem od teh območjih zagotavlja ohranjanje ključnih prepoznavnih krajinskih značilnosti.

Slovenija je prepoznavna po pestri krajini in krajinskih vzorcih, arhitekturni identiteti mest in podeželskih naselij, ohranjeni naravi, veliki biotski raznovrstnosti, velikem številu naravnih vrednot in naravnih procesih, bogastvu voda in gozdov. Take značilnosti imajo zlasti območja kulturne dediščine ter ekološko pomembna območja in zavarovana območja, primeroma v Julijskih Alpah, na krasu, ob morju, na Štajerskem in v Prekmurju, v porečju Ljubljanice, na vinogradniških območjih.

Krajinske, naselbinske in naravne značilnosti slovenskega prostora se ohranja z usmerjanjem prostorskega razvoja tako, da prispevajo k identifikaciji prebivalcev z nacionalnim teritorijem, h kakovostnemu naravnemu in kulturnemu bivalnemu okolju ter hkrati omogočajo prostorski razvoj drugih dejavnosti. S prostorskim razvojem se omogoči ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter povezanost ekoloških omrežij. Krajinske in naravne značilnosti predstavljajo potencial za razvoj specifičnih in njim prilagojenih institucij in dejavnosti nacionalnega pomena v pomembnejših naseljih, ki zaradi svojih krajinskih, naselbinskih in naravnih kvalitet postajajo prepoznavna na nacionalni ravni. Omogoči se tudi vključevanje kulturnih poti, ki povezujejo objekte in območja kulturne dediščine, spominskih domov, muzejev na prostem v turistično ponudbo.

SPRS, Zasnova krajine

Območje občine Ilirska Bistrica se nahaja v območju s SPRS določeno kot:

- **Urbana krajina, kjer je razvoj v funkciji urbanega središča z ohranjanjem krajevnih in kulturnih kakovosti (osrednji del krajine doline Reke in Bistriškega)**
- **Kulturna krajina, razvoj temelji na kulturni in krajinski raznolikosti ter lokalnih virih (območje Brkinov, Matarskega podolja in suhe doline Knežaka),**
- **Naravna krajina, kjer se trajno ohranja kakovost (območje Snežnika).**

1.1.8. PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI

Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi se spodbuja s krepitvijo urbanih naselij, smotrnim razmeščanjem javnih storitev, zagotavljanjem potrebnih zemljišč ter z učinkovitim infrastrukturnim opremljanjem teh območij.

Na obalnem območju, hribovitih in gorskih območjih ter na območjih z naravnimi in kulturnimi kakovostmi se zagotavlja prostorske možnosti za razvoj tistih dejavnosti, ki lahko izkoristijo prostorske potenciale, ki tvorijo regionalne posebnosti teh območij.

Na ogroženih območjih se prostorski razvoj prilagaja ogroženosti zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč, na vododeficitarnih pa omejenosti vodnih virov.

Območja s posebnimi potenciali in problemi so območja s specifičnimi prostorskimi značilnostmi kot so lega (obmejna območja), naravne značilnosti (obalna in hribovita ter gorska območja), območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi in območja s prostorskimi omejitvami za razvoj (ogrožena in vododeficitarna območja).

V obmejnih območjih je treba zagotoviti pogoje za kakovostno delo in za doseganje razvitosti območij v sosednjih državah, še zlasti na območjih z razvojnimi problemi.

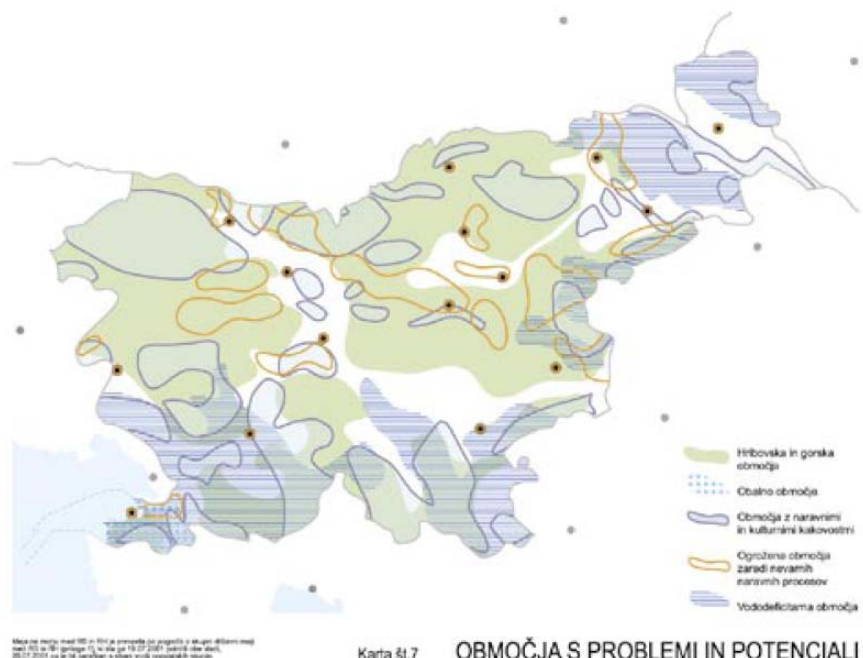
Slovenija si prizadeva za vključevanje in oblikovanje čezmejnih regij s skupnimi razvojnimi programi. Nosilec

vključevanja in razvoja so urbana naselja, še posebej tista, ki so središča večjih gravitacijskih območij. Z vključevanjem v čezmejne regije in tesnejšim sodelovanjem z regijami v Italiji, Avstriji in Madžarski se postopno uresničuje ideje o evropskem prostoru brez meja.

Podpira se prostorske možnosti za razvoj dejavnosti, ki pokrivajo potrebe in območja preko meje tako, da bodo ta območja konkurenčna večjim sosednjim urbanim aglomeracijam. Pri tem se posebej razvija tiste dejavnosti, ki pripomorejo k ohranitvi in enakovrednemu razvoju slovenske manjšine v sosednjih državah. Upošteva se tudi potenciale območij opuščanih špeditijskih in drugih dejavnosti na območju odprte meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Hribovita in gorska območja se zaradi naravno-geografskih značilnosti kot so višina, strmine, relief in podnebje, posledic naravnih nesreč, zmanjševanja poseljenosti soočajo z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi. Na teh območjih se zagotavlja osnovno gospodarsko in družbeno infrastrukturo, ustrezno upravljanje z naravnimi viri, pri čemer se upošteva ohranjanje narave in kulturne dediščine. Spodbuja se ekološko naravnan turizem, ekološki način kmetovanja, uporabo obnovljivih virov energije, za kar je na teh območjih praviloma več možnosti, ter zagotavlja podporo gorskim in hribovskim skupnostim.

Naravne procese, ki lahko ogrožajo poselitev in človekove dejavnosti, se obvezno upošteva kot omejitve pri načrtovanju rabe in dejavnosti v prostoru. Prostorski razvoj na vseh območjih, zlasti pa na ogroženih območjih, se načrtuje v skladu z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč, kot so poplave, zemeljski in snežni plazovi, erozija, požari v naravnem okolju in potresi. Potencialna tveganja se zmanjšuje s preventivnim načrtovanjem, in sicer z razmeščanjem dejavnosti v prostor izven območij potencialnih nesreč, z ustreznim upravljanjem primarnih dejavnosti v nevarnih in ogroženih območjih ter z nadzorovanjem aktivnosti, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče. Na območjih, kjer so urbana naselja že ogrožena zaradi poplav, plazov ali potresov kot so, na primer, Ljubljana, širše Celjsko in Mariborsko območje, Ajdovsko, Posočje in Posavje se zagotavlja ustrezne prostorske rešitve za zmanjševanje posledic morebitnih naravnih nesreč.

SPRS, Območja s problemi in potenciali

Območje občine Ilirska Bistrica se nahaja v območju s SPRS določeno kot:

- **Območje z naravnimi in kulturnimi kakovostmi v večji meri,**
- **Vododeficitarno območje v večji meri,**
- **Hribovsko in gorsko območje v manjši meri.**